Lieta Nr. C27233811

Nr. CA-2568-13/7

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013.gada 23.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Jēkabsone,

tiesneši S.Sēbriņa, G.Ungurs

ar tiesas sēdes sekretāru E.Rokjāni,

atklātā tiesas sēdē izskatīja /pers. B/ prasību pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju par zaudējumu piedziņu saistībā ar obligācijām sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 15.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

2011.gada 28.oktobrī /pers. B/ pilnvarotais pārstāvis /pers. D/ cēlis Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā prasību pret Latvijas Republiku Latvijas Republikas Finanšu ministrijas personā par Ls 8232 piedziņu.

Prasībā norādīts, ka prasītājs deviņdesmito gadu sākumā iegādājies 1990.gada valsts mērķa aizņēmuma obligāciju sešpadsmit tūkstošu rubļu vērtībā. Par šo obligāciju valsts (PSRS) apsolījusi prasītājam izsniegt automašīnu „Volga" GAZ-2410. Valsts saistības nav izpildījusi un obligācijā norādīto automašīnu prasītājam nav izsniegusi, kā arī nav atdevusi samaksāto naudu.

Uz prasītāja lūgumu Ministru kabinetam un Latvijas Valsts prezidentam izpildīt saistības, kuras uzņēmusies valsts, un vai nu izsniegt apsolīto mantu, vai arī atlīdzināt tās vērtību naudā, saņemtas atbildes, ka Latvijai nav pienākuma pildīt saistības pret pircējiem, tā kā Latvija pildījusi tikai starpnieka funkcijas, mantu (preču) nodrošinājuma saistības uzņēmusies PSRS, kuras saistību pārņēmēja ir Krievija.

Prasītājam zināma Krievijas pozīcija šajā jautājumā – līguma starp Latviju un Krieviju nav, tāpēc Krievija norēķinās par obligācijām, vadoties pēc saviem likumiem, kuros nav paredzēta Latvijas iedzīvotāju prasību apmierināšanas iespēja, taču svarīgs ir fakts, ka naudu Latvija nav nodevusi ne PSRS, ne arī Krievijai.

Prasītājs norādījis, ka valsts nelikumīgi iedzīvojusies uz obligācijas pircēja rēķina un nodarījusi viņam zaudējumus.

Prasība pamatota ar Civillikuma 20., 1674., 1779., 2384., 2385. un 2378.pantu.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 15.novembra spriedumu prasība noraidīta.

Tiesa nodibinājusi, ka obligācijas prasītājam pārdevusi PSRS Krājbankas Daugavpils nodaļa, kas bijusi PSRS Krājbankas, nevis Latvijas Republikas iestāde. Darījums veikts laikā, kad Latvijas Republika nav proklamēta, jo Latvijas Republika kā neatkarīga un demokrātiska republika savu valstisko statusu atjaunojusi 1991.gada 21.augustā. Šajā sakarā Latvijas valsts nekādas saistības pret prasītāju nav uzņēmusies.

Norādot, ka darījums noslēgts laikā, kad Latvijas Republikas Civillikums nav stājies likumīgā spēkā un pamatojoties uz Civillikuma 3.pantu, kas nosaka, ka katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies, tiesa atzinusi, ka prasība pēc Civillikuma 20., 2384., 2385., 2378., 1674.panta nav apspriežama.

Par pamatotu tiesa atzinusi atbildētājas iebildi par saistības noilguma iestāšanos.

Par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 15.novembra spriedumu prasītāja pārstāvis iesniedzis apelācijas sūdzību, norādot, ka tiesas atzinums par to, ka Latvijas Republika nav PSRS saistību pārņēmēja, neatbilst prasības būtībai. Prasītājs neapgalvo, ka atbildētāja ir no obligācijām izrietošo saistību pārņēmēja, taču viņa ieskatā nauda, kas par obligācijām samaksāta pēc PSRS sabrukuma palikusi Latvijas rīcībā. Acīmredzot prasītāja samaksātā nauda palikusi Latvijas Krājbankas nodaļās, kuras vēlāk privatizētas, valstij banku pārdodot privātām personām. Tādā veidā valsts iedzīvojusies uz prasītāja rēķina. Ja tas tā nav, tad atbilstoši Civillikuma 1811. un 1838.pantam atbildētājai jāpierāda, ka nauda nodota Krievijai. Ja šādu pierādījumu nav, tad Latvijas Valstij Finanšu ministrijas personā nauda jāatdod prasītājam.

Tiesa rīkojusies nepareizi, noraidot prasītāja lūgumu pieprasīt no Finanšu ministrijas rakstiskas ziņas par to, vai nauda par

obligācijām nodota Krievijai, kā arī Finanšu ministrijas un Latvijas prezidenta atbildi uz prasītāja iesniegumu.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja pārstāvis nav ieradies. Ņemot vērā, ka par lietas izskatīšanas vietu un laiku prasītāja pārstāvim nosūtīta pavēste uz viņa deklarēto dzīves vietu, Civillietu tiesu kolēģija prasītāja pārstāvja neierašanos atzīst par neattaisnotu un uzskata par iespējamu lietu izskatīt bez viņa klātbūtnes, izvērtējot lietas materiālus un apelācijas sūdzības motīvus.

Finanšu ministrijas pārstāve norādīja, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, pirmās instances tiesa lietu izskatījusi pareizi.

Motīvu daļa

Novērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, atbildētājas pārstāves paskaidrojumus tiesas sēdē kopsakarā ar visiem lietas materiāliem, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība noraidīta pamatoti.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka šajā lietā pirmās instances tiesas konstatētie faktiskie un tiesiskie apstākļi un uz tiem balstītie secinājumi, kas attiecas uz prasības noraidīšanu, ir pareizi, un pirmās instances tiesas spriedumā sniegtais pamatojums ir pilnībā pietiekams, līdz ar ko Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā norādītajai motivācijai un atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

Analizējot apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka tie nevar kalpot par pamatu tam, lai izdarītu pretējus secinājumus pirmās instances tiesas izdarītajiem.

Tiesai nav pamata apšaubīt atbildētājas argumentu, ka mērķobligāciju izplatīšanas rezultātā saņemtie līdzekļi ieskaitīti PSRS valsts budžetā un Latvijas Republikas budžetā tie nekad nav nonākuši. Apelācijas sūdzībā paustais prasītāja pieņēmums, ka viņa samaksātā nauda palikusi Latvijas Krājbankas nodaļās, kas vēlāk privatizētas, ar lietas materiāliem neapstiprinās. Uz to atbildētāja norādījusi savos rakstveida paskaidrojumos, līdz ar to tiesa pamatoti noraidījusi lūgumu pieprasīt atbildētājai ziņas par to, kur palikusi nauda, kas saņemta no prasītāja par obligācijām.

Lietas izskatīšanā izšķirošas nozīmes nav arī atbildei, kuru prasītājs saņēmis no Valsts prezidenta.

Prasītājs nav atspēkojis atbildētājas argumentu, ka obligāciju apmaksai pēc to nominālvērtības bijis jānotiek līdz 1997.gada 1.janvārīm, tādējādi iestājies prasības noilguma termiņš un Civillikuma 1811. un 1838.panta piemērošanai nav tiesiska pamata.

Pastāvot šādiem apstākļiem, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa lietā iesniegtos pierādījumus novērtējusi objektīvi, tiesas secinājumi atbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, līdz ar to spriedums ir likumīgs un pamatots. Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar kalpot par pamatu pretēja sprieduma taisīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 432., 433., 434.panta, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda

noraidīt /pers. B/ prasību pret Latvijas Republiku Latvijas Republikas Finanšu ministrijas personā par Ls 8232 piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2013.gada 23.septembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Jēkabsone

Tiesnese S.Sēbriņa

Tiesnesis G.Ungurs